

“Ton jälkeen oli hyvä fiilis ja se on tärkeää.”

Koulupoliittinen keskustelu reflektiivisessä tiimissä

Annukka Schram, psykologi, perhe- ja paripsykoterapeutti

Lassi Pruuki, TT, dos., perhe- ja paripsykoterapiakouluttaja

Keskustelutilaisuuden tausta

Janakkalan kunta Kanta-Hämeessä rakentaa monien muiden Suomen kuntien tavoin koulukeskuksia. Kunnanvaltuusto päätti vuonna 2018 koulukeskusten rakentamisesta kunnan kahteen taajamaan, Turenkiin ja Tervakoskelle. Samalla valtuusto päätti taajamien ulkopuolella sijaitsevan ja Leppäkosken kyläkoulun yhteydessä toimivan Haukankallion erityiskoulun lakkauttamisesta. Päätettiin, että uusien koulukeskusten valmistuttua koulun erityisopetus siirretään uusiin koulukeskuksiin. Syksyllä 2024 sivistystoimen johtaja esitti valtuustolle Haukankallion koulun lakkauttamisen aikaistamista ja sitä, että oppilaat siirretään ensimmäisen rakennusvaiheen valmistuttua koulukeskuksiin jo syksystä 2025 alkaen.

Sain (Annukka Schram, toinen kirjoittajista) yhteydenoton huolestuneelta Haukankallion erityiskoulun lapsen vanhemmalta. Hän kertoi, että hänellä ja monilla muilla koulun puolustajilla oli kokemus, ettei heitä kuunneltu eikä heidän näkemyksillään ollut päätöksenteossa merkitystä. Vanhempien kokemus oli, että viranhaltijat ja päättäjät eivät ymmärtäneet, mitä olivat tekemässä. Tämä kokemus oli syntynyt siitä huolimatta, että kunta oli järjestänyt oppilaiden vanhemmille, oppilaille ja koulun henkilökunnalle

keskustelutilaisuuksia ja avannut digitaalisia viestintäkanavia. Kunta oli toteuttanut myös lapsivaikutusten arviointeja ja sen yhteydessä oppilaita oli haastateltu.

Kuulemani kokemus jätti minut pohtimaan, mitä tilanteessa olisi tehtävissä ja erityisesti sitä, miten kokemus kuulluksi tulemisesta voisi mahdollistua. Minulla heräsi huoli, että ilman todellista kohtaamista ja asianosaisten kuulemista kunta saattoi olla päättämässä asiasta puutteellisen tiedon varassa. Perhe- ja paripsykoterapiakoulutukseni pohjalta minulle syntyi idea, voisiko tilanteessa hyödyntää jotenkin perhe- ja pariterapeuttisia keskustelutapoja. Voisiko järjestää vielä jonkin uudenlaisen keskustelutilaisuuden? Otin yhteyttä samalla kylällä asuvaan perhe- ja paripsykoterapiakouluttajaan Lassi Pruukiin, joka kiinnostui pohtimaan keskusteluillan ideaa ja perhe- ja pariterapeuttisten työtapojen soveltamista uuteen kontekstiin.

Päätimme järjestää keskustelutilaisuuden, johon kutsuttaisiin osallistujia kaikista ryhmistä joita asia koski. Lähetimme kutsun kaikille Janakkalan kunnanvaltuutetuille, varavaltuutetuille ja sivistysjohtajalle. Koulun henkilökunnan ja vanhempien edustajia pyydettiin osallistumaan tilaisuuteen. Kutsussa kerrottiin, että keskustelun tarkoitus on mahdollistaa kuulluksi tuleminen kunnioittavassa ilmapiirissä kaikille osallistujille ja tehdä tilaa erilaisille näkökulmille. Kutsussa oli esitetty toive, että tilaisuuteen osallistuisi myös valtuutettuja, jotka epäroivät kantaansa Haukankallion koulun lakkauttamiseen ja niitä valtuutettuja, jotka kannattivat Haukankallion koulun lakkauttamista. Jokainen näkökulma ansaitsi tulla jaetuksi. Tilaisuuden tarkoitus ei ollut hakea ratkaisuja tai väittelyä; pyrkimys oli aidosti mahdollistaa kuulluksi tuleminen kaikille osallistujille.

Jo kutsuja lähetettäessä meillä oli alustava idea keskustelutilanteen etenemisestä. Ajatelimme toteuttaa tilaisuudessa reflektiivisen tiimin ideoita, jotka on tehnyt perhe- ja pariterapiassa tunnetuiksi erityisesti norjalainen sosiaalipsykiatrian professori Tom Andersen.

Reflektiivisen tiimin perusidea

Edellä kuvatussa keskustelussa hyödynnettiin reflektiivisen tiimin ideaa ja käytännön toteutusta. Reflektiivisen tiimin moderni käytötapa pohjautuu erityisesti edesmenneen norjalaisen sosiaalipsykiatrian professorin Tom Andersenin modifioimaan tapaan käydä perheterapeuttista keskustelua (Harris & Crossley 2021). Reflektiivisen tiimin perusidea on lähtöisin niin sanotun milanolaisen koulukunnan käytännöstä, jossa perheen kanssa työskentelevän terapeutin apuna työskenteli yksisuuntaisen peili-ikkunan takana tiimi, jonka kanssa terapeutti kävi aika ajoin keskustelemassa. Perhe ei kuullut tätä keskustelua, vaan sen anti välittyi perheelle ainoastaan terapeutin kautta.

Tom Andersen suhtautui kriittisesti menettelyyn, jossa perhe ei suoraan kuullut refleктоivan työryhmän keskustelua (Haley 2002). Tämä ruokki asiantuntijoiden ekspertismiä. Andersen sen sijaan edellytti, että perhe kuuli peili-ikkunan takana käydyn

keskustelun, jonka jälkeen perhe sai terapeutin johdolla keskustella siitä. Andersenin mukaan reflektiivisen tiimin käymä keskustelu oli mahdollista käydä myös samassa tilassa kuin varsinainen terapeutin keskustelu.

Reflektiivisen tiimin tehtävänä on tarjota useita erilaisia näkökulmia ilman pyrkimystä tiettyyn ratkaisuun (Andersen 1987). Andersen korostaa, että näkökulmilla tulee olla positiivinen intentio, jotta asiakkaat voivat nähdä tilanteensa uudessa valossa. Andersenin työ on vaikuttanut merkittävästi perheterapian käytäntöihin ja hänen menetelmänsä käytetään edelleen laajasti eri puolilla maailmaa.

Harris & Crossley (2021) ovat laatineet meta-analyysin asiakkaiden kokemuksista reflektiivisen tiimin käytöstä perheterapiassa kahdenkymmenen vuoden aikana. Analyysi kattoi yksitoista laadullista tutkimusartikkeliä aihepiiristä. He ovat luokitelleet tutkimuksen tulokset kolmen kategorian avulla, jotka ovat epätavallisuus ja outous, keskustelujen ainutlaatuisuus ja terapeutin ympäristö.

Epätavallisuuden ja outouden osalta Harris & Crossley (2021) raportoivat yhtäältä tutkimuksissa esiintyneestä asiakkaiden kriittisestä kokemuksesta olla yksisuuntaisen peilin edessä tarkkailtavina ja kuulla itsestään puhetta, johon ei voinut välittömästi reagoida. Kategoriaan kuului myös myönteinen havainto asiakkaan kokemuksesta siitä, että työskentelytapaan oli mahdollista tottua.

Keskustelujen ainutlaatuisuus taas liittyi siihen, että asiakkaat kokivat tiimin tuottavan merkittäviä uusia näkökulmia ja toivoa, joka perustui tiimin keskustelujen kannustavuuteen ja rohkaisevaan sävyyn (Harris & Crossley 2021). Asiakkaat pitivät tärkeänä, että tiimissä oli eri ammattialojen ihmisiä, jolloin keskustelu oli selvästi moniäänistä. Asiakkaat pitivät yleisesti tärkeänä, että terapeuttisessa kontekstissa vallitsee turvallinen ilmapiiri.

Työtavan soveltaminen ”case Leppäkoski” -illassa

Keskustelutilaisuus pidettiin joulukuussa 2024. Kerroimme tilaisuuden aluksi, että illassa noudatetaan perhe- ja pariterapiassa käytettävää työskentelymallia, jossa puhuminen ja kuuntelu ovat erotettuina toisistaan. Osallistujille kerrottiin myös, että tilaisuuden pyrkimyksenä on edesauttaa kuulluksi tuleamista ja lisätä osapuolten ymmärrystä asiasta.

Tämän jälkeen taululle kirjattiin etukäteen laatimamme ohjeistus, josta kävi ilmi muodostetut ryhmät ja ryhmien keskustelujärjestys. Osallistujille kerrottiin, että kukin ryhmä keskustelee kanssamme 20 minuutin ajan ilman katsekontaktia muihin osallistujiin. Osallistujille täsmennettiin, että yhden ryhmän keskustellessa muiden tuli kuunnella ryhmän keskustelua ja sitten omalla vuorollaan halutessaan kommentoida aikaisempia keskusteluja.

Keskustelu eteni seuraavassa järjestyksessä: 1. valmistelevat viranhaltijat, 2. oppilaiden vanhemmat, 3. koulun opettajat ja avustajat, 4. kunnanvaltuuston jäsenet ja varajäsenet, 5. oppilaiden vanhemmat ja 6. lyhyesti kaikki yhdessä. Viimeisen keskustelun tarkoituksena oli jakaa kokemuksia keskustelusta, ei enää käydä aiheeseen liittyvää keskustelua. Vanhemmilla oli toisista ryhmistä poiketen kaksi keskusteluvuoroa. Päädyimme tähän, koska idea tilaisuuden järjestämisestä kumpusi vanhempien kokemuksista. He eivät kokeneet tulleen kuulluiksi päättäjien ja viranhaltijoiden taholta.

Tilaisuuteen osallistui kahdeksan vanhempaa, neljä opettajaa ja kouluohjaajaa, kahdeksan kunnanvaltuutettua ja kaksi sivistystoimen viranhaltijaa.

Osallistujien spontaani palaute tilaisuuden jälkeen oli todella myönteinen. Samoin oma kokemuksemme oli, että tilaisuus oli onnistunut ja että jotain uutta oli mahdollistunut. Tämän innoittamana kiinnostuimme selvittämään tarkemmin osallistujien kokemuksia tilaisuudesta ja sen merkityksestä osallistujille.

Osallistujien haastattelu ja sen tulokset

Tilaisuuden jälkeen haastattelimme osallistujia kustakin ryhmästä, haastateltavina oli yksi vanhempi, yksi opettaja, sivistystoimen viranhaltija ja kaksi kunnanvaltuutettua. Haastattelut toteutettiin helmi-maaliskuussa 2025. Haastattelut litteroitiin ja litteroidun aineiston pohjalta loimme laadullisen sisällönanalyysin keinoin kategorioita, jotka kuvaavat osallistujien kokemusta tilaisuuden toimivuudesta ja merkityksestä heille.

Haastattelukysymykset olivat seuraavat:

1. Minkälainen kaikenlainen kokemus keskustelutilaisuus Leppäkoskella oli sinulle?
2. Mikä kaikki tilaisuudessa oli mielestäsi toimivaa?
3. Mitä olisi voinut tehdä toisin tai paremmin?
4. Miten vastaavaa keskustelutapaa olisi mielestäsi mahdollista hyödyntää jatkossa?

Haastateltavat edustivat Haukankallion koulun asiassa eri toimijoita ja erilaisia näkökulmia liittyen koulun lakkauttamiseen. Osa haastateltavista kannatti koulun lakkauttamista, osa oli kannastaan epävarma ja osa puolusti koulun jatkoa. Näistä eri näkökulmista huolimatta haastateltavien kokemukset keskustelutilaisuudesta olivat hyvin samankaltaisia. Kaikki haastateltavat olivat kokeneet tilaisuuden hyvänä ja rakentavana. Vastauksissa korostui se, että keskustelutilaisuus oli aivan erilainen kuin aiemmat tilaisuudet, joita kunta oli järjestänyt. Moni vastaajista oli kokenut edelliset keskustelutilaisuudet hyvin kielteisinä. He kokivat, etteivät olleet tulleet kuulluiksi, vaan pettymys, epätoivo ja viha olivat vahvistuneet. Kaikki haastatellut olivat kokeneet tilaisuuden toimivana eikä erityisiä kehittämisen kohteita ilmaantunut.

Olemme muodostaneet haastatteluaineistosta neljä eri kategoriaa, jotka kuvaavat osallistujien perusteluja tilaisuuden toimivuudesta ja merkityksestä heille: a) Tilaisuuden ennakoitava rakenne, b) kuulluksi tulemisen ja toisten kuuntelemisen mahdollistuminen, c) moniäänisyys, oman ymmärryksen laajentuminen ja myötätunnon lisääntyminen ja d) turvallinen ilmapiiri ja tunteiden ilmaisun mahdollistuminen. Esittelemme seuraavassa tarkemmin kategoriat ja esitämme niiden tueksi haastattelulainauksia.

Tilaisuuden ennakoitava struktuuri

Tämä kategoria liittyy yhtäältä tilaisuuden rakenteen esittelyyn ja toisaalta reflektiivisen tiimin perusideaan, jossa puhuminen ja kuunteleminen erotetaan. Esittelimme tilaisuuden aluksi illan keskustelurakenteen ja lupasimme pitää kiinni aikataulusta, mikä osoittautui yhdeksi tärkeäksi tekijäksi tilaisuuden toimivuuden kannalta, kuten oheisesta lainauksesta ilmenee.

“Ja niinku se valmistelu oli tehty mielestäni hyvin. Et tehtiin alussa hyvin selväksi että miten tää etenee ja juurikin se, palaan näihin tunteisiin, ja siihen et ihmiset voisi hyvinkin hermostua. Mutta kukaan ei hermostunut...”

Edellä mainitusta lainauksesta käy ilmi, että vastaaja liitti etukäteen esittelemämme keskustelurakenteen ja siitä kiinnipitämisen osallistujien emootioiden mahdolliseen heräämiseen. Hänen mukaansa tilanne oli hyvin johdettu, mikä piti keskustelun rauhallisena.

“Ja se oli hyvin johdettu, ku asia on aika tunteellinen, niin tilanne pysy hyvin rauhallisena.”

“Se oli hyvin rakennettu se koko kuvio siinä ja koko tilaisuus. Mä luulen että se piti sen tilanteen rauhallisena. Varmasti tuli ihmisille tunne että minä tulin kuulluksi, ja se on tosi tärkeää.”

Puhumisen ja kuuntelemisen erottamisessa hyödynnettiin reflektiivisen tiimin rakennetta, jossa puhujilla ei ollut katsekontaktia kuuntelijoihin, vaan ainoastaan meihin keskustelun vetäjiin ja oman ryhmän jäseniin. Ennalta ilmoitettu aikataulu osana rakennetta sisälsi lupauksen siitä, että jokaiselle osallistujalle mahdollistuu tila puhua ja että ajankäytön tasapuolisuudesta pidetään kiinni.

“Se järjestely minkä siinä teitte, se että samasta ryhmästä oli keskustelijoita. Se oli järjestelynä erinomainen, siinä tosiaan oli rauhallinen tilanne, että kaikki pystyivät sanomaan mielipiteensä ja te piditte sen sillä tavalla hanskassa, että kukaan ei päässyt ikään kuin hallitsemaan sitä tilannetta, vaan että kaikki oli siinä tasaverossa, tasaveroisessa asemassa.”

“Just se vuorotteluperiaate, siinä ei missään kohtaa päässyt syntymään juupas-eipäs-asetelmaa. Vaan siinä tosi rauhallisesti oli mahdollista tuoda omat näkökulmat esiin ja kommentoida niitä aiempien keskustelukierrosten aikana tulleita juttuja.”

“Se oli jotenkin tärkeää, ettei me nähty teidän yleisön reaktioita, koska se ois voinu olla, siellä oli ihmisiä vahvasti eri mieltä.”

Kuulluksi tulemisen ja toisten kuuntelemisen mahdollistuminen

Osallistujien kokemuksissa toistui maininta siitä, että aiemmissa kunnan järjestämissä keskustelutilaisuuksissa puheenvuorot jakautuivat epätasaisesti; joidenkin näkökulmat saivat enemmän tilaa kuin toisten.

Haastateltavat toivat esiin sen, kuinka he kokivat, että saivat tilaisuudessa kertoa oman näkökulmansa rauhassa ja kokea, että sitä kuunneltiin:

“Sit rauhoittui ja rentoutui ja tiesi, että tässä nyt saadaan asiat sanottua jokainen. Ei tuu mitään huutokilpailua siitä.”

“Että normaalitilanteessa ne suulaat puhuu ja muut on hiljaa. Tässä oli arvokasta se, että kaikki sai suunvuoron.”

“Mutta tää menettelytapa ja miten sillä järjestelyllä varmistettiin, että kaikki pääsi sanomaan sen asian ja rauhallisessa ilmapiirissä et kukaan ei ikään kuin puhunut päälle tai nonsoleerannut sinun sanomiasi. Kunnioittava, ehkä se oli se kokemus siitä keskustelun tavasta.”

Erityisen mielenkiintoista haastatteluaineistossa on se, että lähes kaikki haastateltavat toivat esille sen, kuinka tilaisuus mahdollisti itselle toisten kuuntelemisen. Puhumisen ja kuuntelemisen erottaminen mahdollisti kokemuksen sekä kuulluksi tulemisesta että toisten kuuntelemisen. Monet tunnistivat itsessään vaikeuden kuunnella toisia ja kuvasivat kuinka tilaisuudessa käytetty puhumisen ja kuuntelemisen erottaminen auttoi heitä asettumaan toisten kuuntelemiseen.

“Siellä ei tarvinnut tykittää mitään omaa viestiä vaan sä pystyit rauhallisesti antaa omaa näkemystä ja myöskin kun toiset puhu niin pystyi kuuntelemaan...”

“Oli tietty tila kertoa se asiansa ja muut tosiaan joutuu kuuntelemaan ja kuulemaan sen mielipiteen.”

“Sitten mä itteni kohdalla oikeesti keskityn siihen mitä toiset ihmiset sanoo niin se on hirveen tärkeää...Et pitää oikeesti kuunnella, että mitä tässä tapahtuu. Et se oli oikeesti herättävää tilanne, opettavainen tilanne.”

“Mä oon itekin kauheen temperamenttinen ja kauheen helposti keskeytän toisia kun ne puhuu, niin siinä ei ollut mahdollisuutta siihen.”

Kokemus kuulluksi tulemisesta ja kuuntelemisen mahdollistumisesta vaikutti rauhoittavan haastateltavia. Tarpeelle hyökätä tai puolustautua ei koettu tarvetta.

“Mä oon ollut vastaavassa tilanteessa joskus muutama vuosi sitten ja sehän oli yhtä huutoa, kukaan ei kuunnellut ketään toista. Siinä ei päästy mihinkään, et tosta jäi niinku hyvä, lämmin fiilis... Se oli lämmin keskustelu vaikka puhuttiin vaikeista asioista.”

“Siinä oli jotenkin helpompi olla. Mä tunsin että mä sain olla siinä paikassa, mun ei tarvinnut ruveta kenenkään kanssa kinaamaan mistään niinku poliitikot yleensä saattavat ja närppäsevät toisiaan mutta ei mulle tullut semmoista fiilistä.”

Moniäänisyys, oman ymmärryksen laajeneminen ja myötätunnon lisääntyminen

Kokemus moniäänisyyden merkityksestä yhtenä tilaisuuden toimivuutta määrittävänä ominaisuutena esiintyi aineistossa riippumatta osallistujan koulua koskevista näkemyksistä. Osallistujat pitivät tärkeänä, että myös omasta näkökulmasta poikkeavat näkemykset pääsivät esiin, mikä korostui erityisesti kunnanvaltuutettujen ja viranhaltijoiden kokemuksissa.

“Niin tämä, että kaikki eri näkökulmat, eri ryhmät, joita tämä Haukankallion koulun mahdollinen lakkauttaminen koski, kaikki nämä eri näkökulmat tuli esiin ja kuulluksi.”

“Et se oli hyvin mietitty ja suunniteltu ja todella nousi siinä kaikki näkökohdat. Täähän on tosi tärkeä päätöksenteossa, että ne kaikki mielipiteet, kaikki näkökohdat nousee oikeasti esiin...vasta silloinhan me ollaan oikeassa lähtökohdassa jos me ollaan kuultu nää eri mielipiteet, eri näkökulmat. Ettei oma ennakkoluulo, oma käsitys ohjaa liikaa, tai siis, omat ennakkoluulot tai käsitykset tai suoranainen tietämättömyys.”

Haastatteluaineisto sisältää viitteitä myös siihen, että käyty keskustelu johti joidenkin kohdalla myös uusiin ajatuksiin, oman kannan kyseenalaistumiseen ja myötätuntoon toisten kantoja ja ajatuksia kohtaan.

“kun istu siellä penkissä ja kuunteli niin sitä ajatteli taas erilailla kun kuuli sen oikeesti mitä toiset oli mieltä ja siitä taas tuli itelle ajatuksia.”

“Ettei voi vaan jyrätä vaan pitää myös kuunnella ja voi vaihtaa omaa kantaansaakin siltä pohjalta mitä oppii asiasta.”

“...Matin ja Leenankin (sivistystoimen viranhaltijat) puheenvuorot inhimillistyy, et työtänsähän hekin tekevät. Et heidän tehtävä on olla tossa asemassa ja niitten pitää esittää sellaisia asioita.”

Haastatteluaineiston perusteella keskustelussa oli merkittävää myös tapamme reagoida osallistujien vastauksiin; kysyimme osallistujilta perusteluja heidän näkökulmilleen.

“Teidän vetäjien tarkentavat kysymykset. Eihän siellä ringissä voinut sanoa mitä vaan jos ei ollut valmis ja kyvykäs perustelemaan sitä tarkemmin.”

Turvallinen ilmapiiri ja mahdollisuus tunteiden ilmaisuun

Useat osallistujat antoivat palautetta turvallisesta ilmapiiristä, josta jäi hyvä olo myös tilaisuuden jälkeen.

“Ku tosta jäi semmoinen levollinen, että nyt on tehty tällöinenkin asia ja katsotaan miten tässä tapahtuu. Jäi hyvää mieli...”

“Tossa ei ollut yhtään tavoitteena niinkuin kärjittää mitään. Oli vaan asiat asioina, puhuttiin asioista niiden oikeilla nimillä mutta kauheen lämpimästi.”

“Mä en usko, että se ahdisti ketään, että kenellekään ei tullut ajatus että mun mielipide on huono, myöskään siis niille jotka oli meidän koulun lakkauttamisen kannalla, et niilläkin oli oikeus olla ja olla niin kuin ne ajatteli.”

“Siinähan nousi aika vahva tunnelataus sen keskustelun kuluessa et se oli myös aika koskettava tilaisuus.”

“Tunne sen jälkeen oli että tää meni hyvin, että hyvä olo jäi siitä. Sen voin sanoa. Joskus on lähtenyt tilaisuuksista niin että tekis mieli vähän heitellä tavaroita ja kiroilla mutta nyt ei tarvinnut. Ton jälkeen oli niinku hyvä fiilis ja se on mun mielestä tärkeä.”

Turvallinen ilmapiiri vaikutti haastateltaviin monin tavoin. Se mahdollisti monenlaisten tunteiden kuten surun, helpotuksen ja orastavan luottamuksen kokemisen.

“Siinä ensivaiheessa mulle tuli mieleen, että nyt tässä näkyy sellainen luovutus mutta sitten se eteni kuitenkin sillä tavalla että sit tuli sellainen hiroee suru mulle. Niinkun omaan ajattelumaailmaan.”

“Ja siinä oli helppo olla. Ainoo mikä siinä hiukan tuotti sitä kun mennään sitä tilaisuutta eteenpäin niin se suru niinku vahvistu ja tota kun siellä ihmiset oli hyvin liikuttuneita.”

Useat haastateltavat viittasivat tilaisuuteen liittyvissä myönteisissä kokemuksissaan tilaisuuden turvalliseen ja kunnioittavaan ilmapiiriin sekä keskustelun ohjaajien (terapeuttien) rauhalliseen ja lämpimään olemukseen. Aineistossa toistui haastateltavien kokemus keskustelun ohjaajien (terapeuttien) rauhallisuudesta, myötätunnosta ja osallistujien kunnioittavasta kohtaamisesta. Tämä käy esiin erityisesti yhden haastateltavan ilmaisussa tavastamme olla hetkessä, jossa hän koki “romahtaneensa”.

“...siinä vaiheessa kun mä romahdin, te olitte siinäkin kauheen ihanasti mukana...te ette missään tapauksessa komentanu ketään vaan te loitte sellaisen ilmapiirin et oli tosi kiva olla siinä ja turvallinen olla.”

Loppusanat

Kokonaisuutena voimme todeta, että haastatteluaineiston ja oman kokemuksemme perusteella reflektiivisen tiimin soveltaminen koulupoliittiseen keskusteluun onnistui hyvin, jopa erinomaisesti. Perheterapeuttisilla elementeillä näyttäisi siis olevan paljon annettavaa myös toisenlaisessa kontekstissa. Myös haastateltavat näkivät reflektiivisen tiimin käyttökelpoisena ja sovellettavana monenlaisissa konteksteissa.

Aineistomme viittaa, että reflektiivisen tiimin soveltaminen koulupoliittisessa kontekstissa tuottaa hyvin samankaltaisia myönteisiä kokemuksia kuin reflektiivisen tiimin soveltaminen terapeuttisessa kontekstissa (Harris & Crossley 2021). Heidän laatimansa meta-analyysin tuloksia seuraten reflektiivisen tiimin koettiin tuottavan uusia näkökulmia, moniäänisyyttä ja mahdollistavan turvallisen ilmapiirin. Näiden tekijöiden (moniäänisyys, uudet näkökulmat, turvallinen ilmapiiri) nähtiin olevan merkityksellisiä keskustelun toimivuuden näkökulmasta koulupoliittisessa keskustelussa.

On todettava, että tunteita herättävien aiheiden äärellä keskustelu on vaativaa kontekstista riippumatta. Haastateltavien kokemuksissa toistui, että perinteisin keinoin toteutettu keskustelu vaikean aiheen äärellä synnyttää ennen kaikkea kielteisiä tunteita. Tämän haastatteluaineiston pohjalta uskallamme väittää, että perheterapeuttisilla interventioilla ja tässä tapauksessa erityisesti reflektiivisellä tiimillä on paljonkin annettavaa dialogin parantamiseksi uusissa konteksteissa.

Järjestimme tilaisuuden, koska Haukankallion koulun asia oli meille tärkeä ja merkityksellinen. Haasteenamme oli, miten toimia neutraaleina ja ylläpitää tasapuolisesti kiinnostusta kaikkia näkökulmia kohtaan, myös niitä, jotka poikkesivat omistamme. Iloksemme aineistossa tuli laajasti esille kokemus tasavertaisuudesta, tasapuolisuudesta ja turvallisesta ilmapiiristä.

Lähteet

- Andersen, T. (1987). Dialogue and Meta-Dialogue in Clinical Work. *Family Process*, 26(4), 15-28.
- Haley, T. (2002). The fit between reflecting teams and a social constructionist approach. *Journal of Systemic Therapies*, 21: 20- 40.
- Harris, R. & Crossley, J. (2021). A systematic review and meta-synthesis exploring client experience of reflecting teams in clinical practise. *Journal of Family Therapy*, 43 (4), 687-710.